

# EILIERAŠTĒ

## Džervienē Teklē

### Gegožraibē

Aš vaikīstēs dēinū pasēēlgau –  
 Kāp senē mes iš tēn ēšejuom...  
 Vo atsēmēno pēivu smēlgas,  
 Gegožraibēs lapu gorgždiejēma.  
 Ēr mēgla vakarās vērš krūmu,  
 Pelēnūs ēškeptas bolvēs,  
 Pēimēnieliu dainēs ēr tēkroma,  
 Ka geriausē gīvenēmē bus dar.  
 Tēp nakotrē pērmīn skobiejē,  
 Basakuojē mona vaikīstē!  
 Pēiva ēšarē ēr ožsiejē –  
 Rogiūm jūra šēndēin ēšvīsi.  
 Bet i sava dēinūm pēlnībē  
 Ēš anūm laikūm laimēs ēr varga  
 Aš atsēnešo kap brongēnībē  
 Gegožraibēs žēida marga.

\*\*\*

Naspiejau  
 Dar naspiejau pamatītē kalnūm,  
 naspiejau...  
 Naskobieju  
 (vo rasiēt par daug skobieju, tik na tēn).  
 Anēms vēs tēik –  
 lēps i anus stēprē ēr drōsē.  
 Anēi monēs nalauk –  
 ēr vēršūnies aš nabēbūsio.

Dar naspiejau ežerūm ēšbraidītē,  
 naspiejau...  
 Nabmuokiejau  
 anūm gelmies izvēlgtē.  
 Nagērdiejau, ka vadēna moni  
 spindesio paslaptingo, tīlioujo.  
 Anēms kas – anēi vēsēms  
 līgēs veidruodēs žvēlg...  
 Ēr tēp mona keliuonē praēlgs  
 i anus lig bagalībēs.

Dar naspiejau žaliuo gēriuo paklīstē,  
 naspiejau...  
 Pabiegiuojau, napatēkieju,  
 kad gīvenēmē rēktom patērtē  
 baimē, tomsa ēr vēinatvē.  
 Mēškou kas – kētus paklaidēn,  
 kad tēi paskiau džiaugtēis galiētom,  
 tēisi taka soradēn.

Nažēnuojau,  
 ka rinkaus kou lēngviesni kieli,  
 ka ons nanuves niekor...

\*\*\*

Prijimkēt moni tuokē, kuoki eso –  
 So metu nešmenē ont solēnktūm petiūm.  
 Matītē, jau tēik ožgīvenau, kad drēso  
 Vēsims šnekietē. Pasakuotē patiūm  
 Ēr šērdgielas, ēr džiaugsmus, ēr rūpesnius  
 Brongēsēs žuodēs mūsa pruotieviu kalbuos.  
 Rast' toukart dēina ruodīsēs švēisesnē  
 Ēr bus židriesnis dongos vērš galvuos,  
 Ēr akis ēšsēplies, kap tuo vākūtē,  
 I lēpsna tēisontē ronkātēs – tēn gražiau.  
 Nuorietiuo dēdēlē, kad tēp ēr būtom,  
 Bet ar atsētēks tuoks stebūklos – nažēnau.

\*\*\*

Norēitiejē meta, nuorēitiejē...  
 Guojē ēr bērkštvinā ēšretiejē,  
 galvas bovosiu draugūm pabala,  
 šērdis nu vargūm, biedūm apsala.  
 Sosētēkēs sunkē ēiškā žuodē,  
 ka napasakītomi, kap ruodos  
 dabartēs ēr tas, kas jau praējē...  
 A reikiejē, kažēn, a reikiejē  
 tūm sosētēkēmu baēiškuotē –  
 Bovēn metā vieju ēšnešiuotē...

### Apsilonkīms gimtēnie

Opalielis vargotis  
 vingiu par pēiva, par suodna,  
 pro gala tuos truobuos,

katruo gėmiau.  
Neš i rodėnė mėglas  
ėlgesi nuogna –  
rasiet ėš anuo aš tuo jiemiau.

Dėlst mienou dongou...  
Nodėla žėids ont bevardė.  
Nikst vardā ėr veidā  
ėš atbokosės atmintėis...  
Tiktā nieks naėšdėlda  
kasdėinė varga  
ėš paprastuos žmuoniūm lėmtėis.

## Ont Godingas

I.  
Pababrugės, pamėnėjės  
Saulė žemė rėtėniejės,  
Spindolelė žemė gluosta,  
Top bėtelė kap ont suosta  
Ont geltuona pėinės žėida –  
Vo graži ėr saldi vėita.  
Sraunė vondėnis Babrunga  
Akmėnīnu napabūga –  
Veržas žemīn pro Godinga,  
Pro pėlekalni garbinga,  
Pro katron par omžius plaukė,  
Kor Mėnėjė anuo laukė.  
Tėp senė babovau matios  
Brongė kalna skardius statius,  
Krūmu ėr laukūm žaloma,  
Gimta dongaus maluonoma.

II.  
Karti sravažuolės siekla,  
Keik šimtmetiu to augėnā  
Ėšganingōji žėida  
Ont tuo kalna vėršūnės?  
Anon pruotievė glaudė po mūšiu  
Pri gīvūm žaizdūm,  
Nupluovėn krauji ėr prakaita  
Sraunioujo Babrunga vondėnio.  
Keik nuplokdė grėta sruovie  
Našliūm ėr muotinu ašaru...  
– A tėp bova? –  
Klauso aš tavės,

Balts, naėšvaizdos žėidieili,  
Gal to rakts i vėsas paslaptis,  
Palaiduotas tamė kalnė?

Taks par rogius  
Kāp ton smėlti, kāp ton žuolė  
Šimtā kuojū mīnė, trīpė!  
Žemė, je gali, – paskuolink  
Sava dėdėlė kontrībė.  
Ėr geroma duovėnuok mon  
Grīžtontiu skuolūm nalauktė.  
Kožd ė šnabžd rogė prinuokėn,  
Nažėnuojėn ėš kuo auga.  
Anėms narūp, kas daigėna,  
Viejūs napalūžtė muokė.  
Krės po dalgės vėina dėina,  
Tava meilės nasovuokėn.

## Gėmėnės

I.  
Mūsa babulelė,  
Kou rūpėnās ton vakara,  
Veiziedama i rauduona saulielīdi  
pruo truobuos longūm krīžmas?  
Asluo traka vākā,  
šnarindamė šviežius šiaudus,  
pasklėstus ont ėšplautūm grindūm,  
ka tuos geriau ėšdžiūtom.  
Ont koknė plepiejė katėlātis,  
ėr nu anuo kvapa vākams tīsa seilė:  
skani bus vėčerė –  
bolviu daugiau nego bornūm,  
vo tūm baveik dešimtės.  
Bet ne aple vākus mėslėjė  
ton rodėnėis vakara –  
Klausės kuožna brakšteliėjėma kėimė  
ėr šonėis luojėma sosiedūs,  
ar naėšgėrsi paršaukuojint  
sava nomū gaspaduoriaus  
ėr vākūm tieva,  
paršlėtėniuojėntė nomėi.  
Ak, reikies poltė pasėtėktė,  
apkabintė, pasvadintė už stala,  
apramintė ėr apibuovītė,

(Nukelta i 36 p.)

vo raset ér padainioutè abodom,  
 pakol ons ožsèmanīs goltè.  
 Paskiau vākalius pamaitintè  
 tuoms garoujintiuoms, kvepontiuoms bolviems  
 er sogoldītè naktèi:  
 dēdiūsūs ont soulūm,  
 mažesnius i savōje luova,  
 vo pati mažiausi – i luopēšieli,  
 po balkio pakabinta,  
 priš ton dar pagērdios ēš sava  
 naēšsenkontè muotēnīstēs šaltenē...  
 È tik toukart atsēdūksiesi,  
 keldama pavargosē ronka  
 vakarēnē žegnuonē:  
 – Dēivaliau brongos,  
 diekou Tau ož ton gera dēina.  
 Ar na ēš tava gīvenēma  
 darbūm ér maldūm,  
 senuojē babūnelē,  
 vēsuos platiuos mūsa gēmēnies  
 ēštvermie ér kontrībē?

## II.

Diedēna Jolējuona, gelontè galva  
 apsētvarstios kuopūstlapēs,  
 siediejē stakliesē,  
 spardīdama pakuojēs,  
 ē inērtosi tarškēna skēita.  
 Priš akis golē  
 dailiausis aštounnītis  
 sūnaus dokterims kraitiou.  
 Vo tuos platēs ē žīdras akis  
 tabibova aiškēs,  
 ligo kuožna dēina ana  
 veizietom i dongo  
 ar i tīra šaltēnē vondēni.  
 Švēisiuo truobelie nu sēinas  
 žvelgē švēntuoji Marijē –  
 skaisčiausiuojē, gražiausiuojē  
 ruojaus lelējē,  
 katruos diedēna šaukies,  
 siediedama staklies  
 tīkio ér meilio balso.  
 Ak, jau užmērša,  
 kāp tuoms žīdruoms akēmīs  
 ér tou patio balso  
 prišaukē anou meto

papēiviu vakarelie  
 mona diedē Duomininka,  
 dabā Šateikiu kapeliūs  
 ožmēgusi omžems.

## III.

Kas dēina žingsnioudams  
 Smaloutāas gelžkelē špalās,  
 sokondēs tabuoka soktēnē,  
 diedē Pēlīps tintēna, skombēna  
 biegiu gelžis  
 so kūjātio ont ēlgo kuoto.  
 Vuo kāpgis! Nu tuo paprasta darba priklausē  
 sklondos traukēniūm važiavēms.  
 Bet Pilīpa rūpesnis bova ne če –  
 Ons tuoliausē nubiega  
 Tēn, kor gelžkelē bieģē  
 Sosēlōjē i vēina taška.  
 Ruodies diedē, kad ēš tuolībēs,  
 ēš tuo jouda biegiu taškelē  
 ēšdīgst maža vaikioka paveikslos.  
 Ons artie, ons dēdie,  
 ér jau šētā šalēp tavēs,  
 jau isēkimb i ronka,  
 ér keliauģēt abodo špalās,  
 skombindamē kūjātio  
 ér klausīdamuos, ar teisinga  
 īr ta biegiu mozēka.  
 Tēp gerā, tēp linksmā žingsnioutē  
 abodom so sava sūnelio,  
 katros vardo kap tievs, kap buočios...  
 Vo ér natrunkat atētē  
 lig pat savōjē kelē gala.  
 Rēk jau ont nomūn soktēis,  
 kor lauk abodoms mamātē  
 so bolvīnēs bliūdo...  
 Nu tuos mēslēs vaikioks ēšnīkst  
 kap ēš mēiga pakērdosē sapnos.  
 Je, lauk mamātē Seliūnē  
 ér trīs dokteris kap popas –  
 mažiausē dar nie navākščiūo...  
 „Kāp če īr, kap če īr, –  
 svarsta liūdnos diede Pilīps. –  
 Kor tik pasēklausīsi, vēs vaikē  
 gimst ér aug kap ont mēiliems,  
 vo monēi tik mergas ér mergas“.  
 „Nieka nabus!“ – nusprēnd diedē,

grįždams i maža apeivė nomali  
so palerguonėjuoms ont palongiem.  
„Nieka nabus – tuol trauksio,  
pakol Mesėjuošiaus solauksio,  
panašė i moni pati  
ėr linksma kap mona Seliūnė“.  
Naėlgs tabova diedės Pėlėpa omželis.  
Pasėrinka ni pėnkiūm dešimtiūm nasolaukės –  
bet sava sprėndėma ėšpėldė.  
Paskotėnis dėdlie šeimīnuo  
Ožgėmė Pėlėpoks –  
Vėins ėš daugībės mona posbruoliu.

## Dzūku šventie

Če, kor šaltenė Nemona gėrda,  
Kalnelė kluonius maina,  
Dainiou dzūkelė atlapašėrdė  
Gražiuosės sava dainės.

Vondėnūm spindėsi, paukščiu čėženėma  
Gėriu jaukiuo tonkīnie,  
Žmuoniūm nalėngva marga gīvenėma  
I griaudė gaida sopīnė.

Daliuos sovestė i vėina vėita,  
Šiuo krašta žėntā ėr martės  
Stuovam ėr klausuomuos kap apžavietė  
Ėr miegėnam pritartė.

Darbus apėnont, vākus soupoujint  
Vargūm križelius kėntont  
Ėr pasėgoudont, ėr pajoukoujint,  
Ėr gražė šventės švėntont.

## Keliuonė par gimtas vėitas

Ont Viežātiu, ont Kartenas, ont Asteikiu –  
Nie vėinuo kėtuo vėituo tuokiūm debesūm na-  
regiejau.

Dongaus artuos praėjė, rėktingā žombi laikė,  
Vuo saulė i minkštus poukus švėisė dėinelė pasiejė.

Nu jūras, nu jūras soverstas vagas baltas  
Kap puova oudėga sklėdas i rītus.

Tik baugo akis nulėstė – ligo būtiuo kalta  
Dėl tuo, kas aplinkou darīta ar nadarīta.

Vuo tėi apgriautė truobesė, pūdīmā pėktžuolietė,  
Tas žmuogaus ėštėžėms ar nadėktavėms...  
Apsėžvalgā, sosėgiesti, pradedi vėskuo gailietėis...  
–Ar duovėnuosi, žemelė, aplėdusims tavi?

## Dvė pasakātės aple žmuogieli

I.  
Padėrba Žmuogielis darba  
ėr somėslėjė apsakītė.  
Dėrbtė bova nalėngvė,  
vo šnekietė gerā ėr gražė.  
Kas tik klausies – vėsė dīvuojies,  
vėsė ton žmuogieli pakuolėjė.  
Ėr sometė godros Žmuogielis  
Po pėrmo pasakuotė, vo po tuo dėrbtė.  
Vuo paskiau tik šnekiejė,  
dėltuo, kad padėrbtė, kon sakios,  
dėinūm, naktūm nabožteka.  
Ale dīvā – vėsė tėkiejė.  
Itėkiejė ont gala ėr pats.

II.  
Pakabėna Žmuogielis ont plauka  
kėrvi vėrš sava galvuos  
ėr sied po anou dūmuodams:  
rast' nanukrės. Vo je krės, rast' napataikīs.  
Je ė pataikīs, rasieta na mon...  
  
\*\*\*

Pri keliū, križkeliu –  
kuoplīčės, smūtkelė  
līdiejė monūsiaus žingsnius  
pruo daržus, bolvėinas, ėšvākščiutas kėlės,  
pruo glousnius, vėrš prūdu palinkosius.

Ėšsėnėšiau dainė  
valiūkėška, jauna,  
nuoriejau pasauli pažintė...  
Matā, nažėnuojau,  
kad vėskon, kon gauno,  
reikies kažėkam sogrōžintė.

(Nukelta i 38 p.)

Ar lēngvė, ar sunkė – mažā kas klausė.  
Rėk – ėr jimk ėš kor nuori.  
Tik vėltės, tik meilė,  
tik malda tikiausė  
padiejė pakeltė ton svuori.

Tėp ėr meldous aš mienesėi, debesėi,  
gėlioujou tievėškės dongou  
už vėskon, vėskon,  
kon eso gavosi  
ėš tava gerūm ronku.

Suodnu židiejėms  
Vo gražoms tas židiejėma laiks,  
Ta tėkiejėma omžėnībė!  
Žmuoniūm gėmėnie žoduos, klaikst,  
Tik žemelė gimda gīvībė.

Vėrš kapūm, vėrš karūm, prakeiksmūm  
Medė baltus žiedlapius barsta,  
Ligo muotina autom mums  
Druobė luopėšiou, vo gal grabou.

Ta jau ana napagailies  
Niekam nieka, kon muok ožaugintė.  
Tik ar kuožnos nuories, igalies ėš mūsa galės  
Pamatė, prijimtė, brongintė?

## Liūdnos cilieraštis

Lauks jau ėštoštiejės ėr ėšlīts.  
Joudvarniu būrė paviejou sklonda...  
Kor, gerōjė žuodė, jūs paklīduot,  
Kuo i šėrdi kėlė nabatrondat?

Anon dabar lėngvė ir atrastė;  
Toštė tən, kamė riuogsuojė kliūtis,  
Takā ba degliūm ėr seklės brastvas,  
Revā ožneštė, ožzielėn griūtis.

Ėr pėktoma, ėr pavīda aš ožkeikiau –  
Naėšliskėt ėš sunkoma vakarīkštė.  
Laisvė kėlė nomėi ir parėtė.  
Grīžkėt tik, gerėjė mona, grīžkėt.

## Pavasare vondenis

Ėš kuokiūm šalteniu pakėlst  
Žemės kraus i beržū vėršūnės –  
Balts, gaivėnōs, saldōs ėr jauns –  
Ėš tomsībiu šaltūm, ėš joudūju.  
Kuoki kieli ons nukeliaun,  
Pakuol paverst žaliuom karūnuom,  
Basiūboujėntiuom viejė sruovie,  
Apžavietuom dongaus aukštībės.

Ar na tən, pavasari trumps,  
Tėi badognė vondėnis tava,  
Kor par dumbļa, par akmėni kėita  
Paskotėniem banguom nusiūbava,  
Atėdėngėn plėkōji kronta  
Vasarėnė žuolė vešietė...  
Mielėnsparnė šarončė atlėk  
Ont pėrmūju žėidūm vėišietė.

## Par Žemaitėjė

### I. Kaltinienu krīžios

Nu aukštuos kalvuos ons švėit ėš tuola,  
ligo beržos, ėš žemės augės,  
isėriežės sava dėdībė  
i aukšti dongaus mielėniausi.

Namatā anamė suopolė.  
Matā naėsdėlduoma žėnkla  
tėkiejėma ėr stėpībės  
ėšlėktė pražūnont,  
ėšsauguotė prarondont,  
ėškėntietė mīlont.

### II. Šatrėjė

Ka ožlėpau ont tuo kalna,  
moni apguobė dongos,  
priartiejės sava gruožībė.

Bovau lėngva – ruoduos, pašuoksio  
ėr lieksio vėrš laukūm, kalvūm,  
guoju, opiu, žmuoniūm gīvenėmu...

Nospīrosi varga kap klumpius,  
palēdosi plaukus, nersio  
i dėdėlė džiaugma pėlnatvė.

Mosiet, tēp priš tūkstantius metu  
vėrš tuo kalna lakiuojė raganas.

### III. Daukonts Papėlie

Tēp ەر nabsožėnuosem,  
kon mėslėjė  
pruotingāsis muokīts vīrs,  
apsėbovės Papėlie  
varganās paskotėnės  
sava gīvenėma metās,  
ka lioub atės atsėpūstė  
ont Vėntas krontelė...

Stuov dabar atsėgrėžės  
i Žemaitėjės šėrdi,  
ligo sakīdams vėsėms:  
– Naožmėrškėt nieka, kas bova,  
ėr darīkėt vėskon, ka būtom  
gėriau ەر švėisiau puo saulė.

### Ėno par pėiva

Vingiouts takieli, sugierės  
dugībės žingsniu aida,  
a rėktom tava vingius  
laikītė ož klaida?  
Gal pėrmāsis keleivis  
kelė ėiškuojė sausa,  
vo rasiet skobieję, nuoriedams  
nuėtė tėisiausė.  
Rast' nanuorieję primintė  
žuolīna ar krūma  
ėr pasoka aplinkou  
diel sava šėrdėis geroma.  
Gal taikies napabaidītė  
pėmpės, topontės lėzdė,  
ėr aplėnkė. Vo mes šaukam,  
kad vingės ėnontis klīst.  
Kuo gera, tūsė vingiūsė  
daug gerūm nuoru sotėlpa...

Tad a rėktom peiktė  
nuors vėina takelė kėlpa?..

### Pėlalės kalns

Vėiškelī, vėiškelī,  
Kėik matė, kėik gėrdiejė?  
Vedė na tėn, kor nuorieję,  
vo tėn, kor žmuonis keliava,  
klaidžiuodamė, atsėgrėždamė,  
ėiškuodamė, narasdamė,  
vo radėn, viel pamesdamė...  
Ar dieltuo kėlpuoms raitās  
aplink kalna kaubori?  
Priš tou kalna – karklu krūmalis,  
kraujė klanė ožaugės.  
Puo kalno – pražovosiu kaulā.  
Ont kalno – akmou,  
nasoprntamā ėšrašīts.

### Vakars

Sošalosis somorosius  
daineliems atšėldā.  
Sograibiosi žuodiu ėš pasaku  
kroupīnė paskanėni.  
Nutraukosi nu dongaus  
puo žvaigždelė naktė idoudi,  
kad ramė mėiguotomem,  
gražė sapnoutomem...  
Sapnoujo Tavi, Mama,  
So žvaigždė delnūsė...  
Žėnau, ka švėis ana monėi  
Lig kelė pabonguos.

### Vėinmetems

Če ەر sostuok –  
tava mėiguos žuodė ėšseka.  
Je dar kuoki ėr ėškrapštā,  
anuo niekam nabrėk –  
nabier dākta, katron

(Nukelta i 40 p.)



tas žuodis ivardēj.  
Tad ba rēkala vargsti, nuoriedams  
Ožpēldītē dēinūm toštībē  
Svetēmās, prisironkiuotās žuodēs.  
Tavējē  
mažne vēsē išējē  
vėnkart so tava vēinmetēs.

## Torgos

Perkontēms – vēskas brongē,  
vo pardoudontēms pēgē ruoduos.  
Kleg deriedamuos, nuēt,  
sogrīžt apēntās.  
Trauk šimtēnēs ēš kapšu  
ar krapšta mazgelius  
so baltās cēntās.  
Tēp ēr malas žmuonelē  
tuo marguo erzelinie,  
kor pardoutē ar pērktē  
īr svarbiausē pasaulē dalīkā.  
Vo sokčios ar ēlgapērštis,  
notaisēs nakalta snapa,  
vīpsuodams ēš dornūm galvūm  
terp anūm sokēniejēs drōsē  
gvelbdams vēskon ož dīka.

## Posmergē

Ož alksnīna gērdietē banduonējē  
ēr prisluopēs būgna dondenēms.

Graži mozēka tēp moni muonēi –  
Vuo, kuoks linksmos gal būtē gīvenēms.

Švēit padongie mienesē skēltēs,  
žēb sēdabros ont mona blakstēinu,  
vo tas valsos tēp šērdi gēlda  
po sunkiuos ikiriejosēs dēinuos.

Jug nuorietiuo tēn lēktē... Nagalio...  
Natorio dar ont savēs valēs.  
Svērp žiuogā žuolīnūs, vo prūdalie  
tērštūs maurūs linksmēnas varlēs.

Ēr par suodna i sojaukta vakara  
mamātēs žuodē atliekēn:  
– Vākali, pritrūksi ašaru,  
Je rasuosi diel tuokiūm nieku.

## Pēimenē

I saulielīdi, i ton auksēni  
maža pēimenē žalmargē gēnē.

Ēš ēlguos dēinuos, ēš klaidiuos medēs  
žalmargē pati ganītuojē vedē.

Kol nosēpluovē soskērdosēs kuojēs,  
mamātē pamēlža ēr dounas atpjuovē.

Vo minkšta bova marškuoniu luova –  
vāka mēigielis – medaus saldoma.

Sapnava debesūm pēli auksēnē –  
i tas aukštībēs žalmargē gēnē.

